

залежність К. Янг було виявлено: безуспішні спроби припинити або почати контролювати час, проведений у віртуальному світі – 30% випробуваних; комп'ютерна гра заважає прийому їжі – 35%; особистій гігієні – 13%; сну – 36%; кількість часу, що проводиться в комп'ютерних іграх збільшується – 15%; гарне самопочуття, ейфорія перебуваючи за комп'ютером – 43%; брехня на питання про кількість проведеного часу в комп'ютерній грі – 27%; відчуття порожнечі, депресії, самотності перебуваючи поза комп'ютера – 15%; скарги оточуючих про те, що людина занадто багато часу проводить в комп'ютерних іграх – 24%; відчуття сухості в очах – 52%; болі в спині – 35%; довільні або мимовільні рухи пальцям, що нагадують друкування на клавіатурі, напруга пальців, оніміння кисті – 10% опитуваних.

Результати опитування «Сприйняття віртуальної реальності в комп'ютерній грі» розроблений А.Є. Щепіліною наведені в відсотковому співвідношенні: прагнення перенести норми з віртуального світу в реальний – 45%; сприйняття комп'ютерної гри як проєктивну реальність – 34%; зміна стану свідомості – 6%; «втеча» – 50%; неадекватне сприйняття часу – 21%; спілкування – 10%.

Висновки. Отримані результати дослідження дозволили виявити досить високий рівень ігрової залежності серед опитуваних підлітків. Це свідчить про те, що залежні від комп'ютерних ігор підлітки це інтровертовані та замкнуті особистості, що сприймають гру як єдине місце де вони можуть відгородитися від усіх своїх проблем («втеча») і мають можливість впливати на події що там відбуваються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чарушникова В. М. Комп'ютерна залежність. Вигадки чи реальна загроза / Чарушникова В. М., Гарагуля М. В. // Психологічна служба Харківщини. Соціологічне дослідження. – 2006. – № 2. – С. 25–33.
2. Юр'єва Л. М. Скринінгова діагностика комп'ютерної залежності / Юр'єва Л. М., Больбот Т. І. // Архів психіатрії. – 2005. – № 3(42). – С.12–15.

Крістіна Ніколаєнко,

Студентка 4 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **М.І. Дорошенко,**

канд. психол.н., доцент (БДПУ)

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОГО СТИЛЮ СПІЛКУВАННЯ НА УСПІШНІСТЬ ПРОТІКАННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ У ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Актуальність. Проблема соціально-психологічної адаптації актуальна при вивченні особи школяра. Перехід до шкільного навчання є одним з найважливіших моментів в розвитку особистості дитини. Актуальність обраної нами теми дослідження визначається недостатньою теоретичною розробленістю проблеми і практичними потребами формування успішної соціально-психологічної адаптації дитини до школи з допомогою спеціальним чином організованого педагогічного спілкування.

Ступінь досліджуваності проблеми. На даний момент, вивчення

адаптації є однією з ключових проблем в сучасних дослідженнях соціальної психології. Проте, адаптаційна проблематика не лише має велике методологічне та теоретичне значення, але і займає важливу проблемну область з точки зору рішення прикладних завдань соціальної психології особи.

Проблема соціально-психологічної адаптації молодших школярів розглядалася Л.С. Виготським, А.В. Петровським, А.Л. Ухтомським, Д.Н. Узнадзе, І.В. Дубровіною, В.С. Мухіною, Г.Г. Кравцовим, Е.Е. Кравцовою, Р.В. Овчаровою, Н.І. Гуткіною, М.А. Амонашвілі та ін. Вивченням стилів педагогічного спілкування займалися М.Ю. Кондратьєв, І.А. Зимова, А.А. Коротаєв, А.К. Маркова, Я.Л. Коломінський, В.А. Канн-Калік, К. Едварс, Т.С. Тамбовцева, Н.А. Березовін та ін.

На основі вивчення наукових джерел аналізуються основні зміни, що відбуваються на цьому віковому етапі, обґрунтовується необхідність забезпечення успішної адаптації молодшого школяра в новому освітньому середовищі. Позитивний досвід адаптації допомагає молодшому школяру адаптуватися за межами початкової школи, у відкритому соціумі, що швидко змінюється, і створює сприятливі передумови для подальшого розвитку особистості.

У концепції А.В. Петровського адаптація розглядається як особливий момент, фаза в становленні людини, від якої значною мірою залежить характер його подальшого особового розвитку. Дитина, яка вписується в шкільну систему вимог, норм і соціальних стосунків, найчастіше і вважається адаптованим [1]. Такого визначення адаптації дотримуються у своїх дослідженнях І.В. Дубровіна, Р.В. Овчарова, Н.І. Гуткіна.

Мета. Вивчення особливостей впливу стилю педагогічного спілкування на успішність протікання адаптаційного періоду у першокласників.

Методи дослідження. Методика "Стиль педагогічного спілкування учителів" автори А.Б. Майський, Е.Г. Ковальова; методика "Емоційна близькість до учителя" Р. Жіля з метою визначення шкільної тривожності.

Сутність дослідження. На підставі даних, отриманих в результаті дослідження емоційної близькості учнів до учителя за допомогою методики Р. Жіля "Емоційна близькість до учителя", ми виявили, що емоційно далекі діти в учителя з авторитарним стилем педагогічного спілкування. Такі діти показали найвищий рівень тривожності (62%).

Емоційно близькі діти в учителя з демократичним стилем спілкування. У цьому класі був відмічений найбільший відсоток дітей, у яких рівень тривожності має низький показник 27%. При стилі ліберального потурання педагогічного спілкування 32% учнів показали рівень тривожності вище за середній.

Висновки. Результати дослідження дозволили виявити різні адаптаційні особливості першокласників при демократичному, авторитарному, ліберальному потуранні стилі педагогічного спілкування. Таким чином, стилі педагогічного спілкування по-різному впливатимуть на характер протікання адаптаційного періоду першокласників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петровський А.В. Особистість, діяльність, колектив / А.В. Петровський. – М., 1982. – С. 83-86.

Богдан Романько,

студент 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **І.О. Черезова,**

к. психол. н., доц. (БДПУ)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність. Важливим компонентом соціально-психологічної адаптації є спілкування як процес міжособистісної взаємодії, успішність якої пов'язана з таким поняттям як комунікативна компетентність. Зазначена проблема є актуальною на сучасному етапі розвитку освіти і науки в Україні і вимагає комплексного підходу до свого вирішення.

Ступінь досліджуваності проблеми. Теоретичним підґрунтям розуміння аналізованого явища є наступні положення: про визначну роль спілкування для поступального руху особистості, яка формується і розвивається (В. М'ясищев, Г. Костюк); про існування комунікативної функції психіки (Б. Ломов); про особистість як діяльнісний суб'єкт і генетико-моделюючий підхід до її вивчення (С. Максименко); про мотиваційну детермінованість розгортання комунікативної активності (С. Рубінштейн, М. Лісіна) та ін.

Мета дослідження: проаналізувати змістовний контент комунікативної компетентності особистості.

Методи дослідження: у ході дослідження застосовано теоретичні методи, сутність яких полягає у теоретичному аналізі наукових джерел, порівняння, систематизації, узагальненні здобутої інформації.

Сутність дослідження. Детально поняття «комунікативна компетентність» аналізується у роботах Ю. Ємельянова, який тлумачить названу категорію як засновану на знаннях та чуттєвому досвіді здатність особистості орієнтуватися у ситуаціях спілкування, вільно володіти вербальними і невербальними засобами спілкування, наголошуючи на тому, що така здатність передбачає соціально-психологічне навчання, тобто подальшу можливість навчатися спілкуванню.

Науковці Ю. Жуков, Л. Петровська, П. Растянников визначають комунікативну компетентність як синонім поняттю «компетентність у спілкуванні». За визначенням авторів, комунікативна компетентність – це здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з людьми, система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікативної дії в певному колі ситуацій міжособової взаємодії.

Науковець А. Добрович вважає, що основою комунікативної компетентності є загальна здатність спостерігати (бачити і чути) і одночасно запам'ятовувати мовленнєві акти, виразні рухи обличчя й тіла, положення людей у просторі, тактильні впливи, запахи та їхню локалізацію, сполучення